

bij tevens zijn eigen controle. 'Met SMTA richten we ons op de vloeiendheid van het spreken. Door tijdens de therapieperiode naar dat aspect te kijken in vergelijking met een andere taalgerichte taak die niets met spreken heeft te maken, zoals schrijven, kun je aantonen of door SMTA de vloeiendheid stijgt en het schrijven stabiel blijft. Dat moeten we voor, tijdens en na de therapie zorgvuldig bijhouden.'

BETERE MELODIEËN

Hoewel dr. Evy Visch-Brink, klinisch linguïst in het Erasmus MC Rotterdam, SMTA nog niet heeft toegepast, is ze

foneemstructuur. De andere methode, die BOX wordt genoemd, heeft als doel semantische stoornissen te verbeteren. Deze therapie is gericht op het verduidelijken en afgrenzen van de betekenis van een woord. Van beide therapieën is de effectiviteit in een gerandomiseerde trial onderzocht: de Rotterdamse Afasie Therapie Studie. Tot grote verbazing van Visch-Brink bleek BOX niet méér, zoals ze had verwacht, maar evenveel invloed te hebben op de dagelijkse communicatie als FIKS. Er was wel een therapie-specifiek effect: BOX had een gunstig effect op de semantische stoornissen en FIKS op de fonologische. Een gerichte

De methode uit Beetsterzwaag gebruikt betere melodieën, afgestemd op de patiënt

toch enthousiast over deze nieuwe ontwikkeling. Ze heeft namelijk wel ervaring opgedaan met de MIT. 'Ik heb er verbluffende resultaten mee behaald bij een patiënt bij wie al tien maanden sprake was van *recurring utterances*. Dit is een soort automatisch taalgebruik dat telkens terugkeert als de patiënt gaat praten. Die persoon zit als het ware opgesloten in een loop. Ik heb weken telkens twee uur MIT gegeven, waarna spontaan de taal loskwam. Zelfs na zo'n korte periode waren de *recurring utterances* helemaal verdwenen.'

Evenals De Bruijn weet Visch-Brink dat gewone liedjes geen effect hebben. Daarmee vervang je volgens haar het ene automatische taalgebruik - de *recurring utterances* - door een andere. Ze is ervan overtuigd dat SMTA een waardevolle opvolger is van MIT, omdat de methode uit Beetsterzwaag betere melodieën gebruikt die bovendien zijn afgestemd op de individuele patiënt. Ze verwacht dat de resultaten nog beter zullen zijn.

NIEUW EN SPANNEND

Het Erasmus MC heeft ook twee behandelmethoden ontwikkeld voor afasiepatiënten. Een daarvan, FIKS genaamd, is een fonologisch therapieprogramma. FIKS maakt geen gebruik van muziek, maar richt zich op het proces in de hersenen dat woordconcepten koppelt aan het daarbij behorende klankpatroon, de

aanpak van een stoornis is volgens de onderzoekster dus raadzaam.

Op dit moment loopt er een vervolgstudie in 35 centra waarbij BOX en FIKS - beide zijn cognitieve linguïstische therapieën - worden vergeleken met functionele therapie. Bij deze laatste wordt met de patiënt het alledaagse taalgebruik in functionele situaties geoefend, onder andere door middel van rollenspelen.

Visch-Brink: 'De hoofdvraag is hoe vroeg je met cognitieve linguïstische therapie moet beginnen. We denken zo vroeg en zo intensief mogelijk, omdat je dan invloed kunt uitoefenen op het herstel van de stoornisspecifieke neurale circuits. Om dat na te gaan, moet je aantonen dat cognitieve linguïstische therapie in de acute fase beter is dan functionele therapie. Wat nieuw en spannend is, is dat we tevens met functionele MRI in de hersenen gaan kijken op de gebieden die specifiek voor de fonologische en semantische functies zijn, meer geactiveerd raken door de stoornisgerichte therapieën. Daarmee kunnen we onze bevindingen wellicht met beelden ondersteunen.'

John Ekelboom,
journalist

VELDWERK

De Grote Mediator

Ons christelijk-sociale kabinet was nog in de paradijselijke honderddagenperiode, toen ik in

NRC.next stuitte op een artikel over bidstonden op het werk. Het artikel verwees naar de website bedrijfsgebed.nl, waarop tips staan voor bidden op het werk, ook 'als je baas niet wil'.

De website geeft een voorbeeld van een 'christenwerknemer die opliep tegen onwil bij zijn directie'. Hij bad tot God om een oplossing en 'enkele weken later liep hij op een interkerkelijke ontmoetingsavond iemand tegen het lijf die "toevallig" pal tegenover het bedrijf woonde waar hij werkte. Spontaan bood deze persoon zijn huis aan, gaf hem de sleutel, en zei dat hij er elke week mocht komen bidden.' Ik kan enorm genieten van die twee aanhalingstekens rond het woordje 'toevallig'.

Ik ben op professionele gronden geïnteresseerd in de christelijke aanpak als 'je baas niet wil'. Alle artsen, maar zeker bedrijfsartsen, worden immers regelmatig geconfronteerd met werknemers die klagen over een baas die iets niet (of juist wél) wil. Deze artsen hebben wel eens de fout gemaakt om na het consult te denken dat er dus wel iets mis zal zijn met die baas. Maar alle artsen, in het bijzonder bedrijfsartsen, leren gaandeweg dat het bijna altijd om communicatieproblemen tussen twee gewone mensen gaat.

Bedrijfsgebed.nl adviseert gelukkig om met de baas te gaan praten. Maar de christenwerknemer heeft nog iets achter de hand. Als praten met de baas niet helpt, kun je altijd nog praten met De Baas. Volgen we de tijdgeest en gaan we voortaan adviseren om de Grote Mediator Hierboven in te roepen 'als je baas niet wil'? Of houden we toch maar vast aan de scheiding van Kerk en Werk? ■

Jan Maasen

de bedrijfsarts